

Päris huvitav teemaarendus FB Rae grupis.

Krister Parbo on FB-s Peetri kooli teemasse lisanud lingi www.raekodanik.ee lehelt. See link viib analüüsini, mille tegin Peetri hanget puudutava dokumentatsiooniga tutvumise järel. Selles analüüsis ja tema kahes järjeloos (ning ka Lagedi kooli hanget puudutavas) tuli selgelt välja, et on päris rängalt eksitud vähemalt kahe seaduse (riigihangete seaduse ja kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse) sätete vastu. Lisaks rikutud ka valla põhimäärust. Kõige tipuks juhiti tähelepanu ka võimalikele huvide konfliktiga seonduvale ning ühel juhul ka võimalikule vastuolule korrupsioonivastase seaduse sätetega.

Kogu analüüs oli varustatud dokumentidega või nende väljavõtetega (ka viidetega nende allikatele) juhuks, kui kellelgi tekib soov midagi kahtluse alla seada või lihtsalt kontrollida veendumaks analüüsi adekvaatsuses.

Vaatamata asjaolule, et analüüs ei sisaldanud emotsionaalseid ja tõestamatuid järeldusi, suutis¹ Agu Laius nendest kirjutistest teha vaid temale omaseid järeldusi. Muidugi võis ta oma kommentaarides ka meelega anda loole oma tõlgenduse, et kogu loo sensitiivsust maha tõmmata ja siduda see kõik mingisuguse *destruktiivse kriitikaga opositsiooni poolt*. Hästi väljaõpetatud ja suurte kogemustega NLKP (Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei) liikmena on tal ju sellised võtted kohustuslikus korras olnud erinevates „eriala“ distsipliinides omandatud ja ta on neid ka eelnevalt nii opositsioonis kui koalitsioonis olles kenasti kasutanud².

Aga vaatame siis lähemalt, et millega Laius nüüd püüab õigustada vallavõimurite (sh enda) eksimusi (toonitan veelkord, et kõik need on dokumentaalselt tõestust leidnud). Sisse on toodud kaks mõõdet – minu kirjutiste **demagoogilisus** ja lihtsalt **pahatahtlik kriitika** koalitsiooni aadressil.

Kriitikast.

Mis puudutab kritiseerimist, siis kriitika (eriti kui ta on õigustatud) on demokraatliku elustiili üks oluline osa. Kriitikata saab eksisteerida vaid totalitaarriik, nt Nõukogude Liit, mille eksistentsi oma tubli tööga ka Agu Laius pikki aastaid oma ideoloogilistel ametipostidel toetas. Ka temale (Agule) oli omane stiil „*vait olla ja edasi teenida*“. Kahjuks unustab Laius, et täna olles juhuslikult sattunud pumba juurde, on see riik küll hoopis teine. Jah, Ansip oma IRL-ist kintsukaapijatega püüab taastada neile nii armsaks saanud 20 aasta tagust olukorda, aga siiani pole nad veel õnnestunud.

Seega kriitikat tuleb ka edaspidi. Samas erinevalt Laiuse kriitikast on minu poolne ikka faktidega kaitstud. Emotsioon on ka tore asi, kuid see saab olla vaid toetavaks faktoloogiale. Ja veel võiks kodanik Laius teadmiseks võtta, et põhjendatud kriitika, mis on loomulikult ebameeldiv, ei ole kohe automaatselt destruktiivne. Vastupidi, antud olukorras on kriitika ikka vägagi konstruktiivne olnud ja normaalne kritiseeritav tänaks sellise kriitika eest ja püüaks parandada oma tegevust. Kahjuks meie sellidele pole see omane, hoopis suunatakse rõhk sellele, kuidas näidata kritiseerijat idioodina. Ja siit jõuame Laiuse teise süüdistuseni – demagoogiani.

¹ Või demonstreeris see tema suutmatust pikemaid tekste lugeda ja vaadata asja kogumis

² Tihti ka olenevalt poolest 180 kraadi vastupidiseid tõekspidamisi kaitsnud

Demagoogiast.

Laius oma esimeses kirjatükis ütleb: „*Peamine etteheide on, et kooli ja lasteaia laaiendus ehitatakse sedavõrd odavalt ning et vallavalitsus oleks pidanud valima kallima pakkumise. Omapärane soovitus opositsioonilt!*“

Ja taob Laius seda rauda edasi ning ühes järgmises kirjutises ütleb: „*tolle kirjutise autor välistab odavaima pakkumise kui tema hinnagul ebareaalne*“.

Tegelikkuses on minu esimeses loos on öeldud nii:

- pakkujad ise on samuti analüüsinud pakkumisi ja üks neist lisas lühikese kommentaari mulle saadetud pakkumiste ülevaattetabeli juurde: „*Kommentaariks niipalju, et Koger ei saanud selle hinna eest kindlasti pakkuda hankedokumentides nõutud materjale ja lahendusi, sest nende hind ei ole isegi projektijärgse lahenduse omahind, rääkimata üldkuludest ja kasumist*“ (!)
- RHS §48 ja PKD p 9.2.2 lubavad põhjendamatult madala hinnaga pakkumised tagasi lükata. Oleks päris huvitav näha pakkuja vastust küsimusele *kuidas selgitate võimalust valmis ehitada objekti ca pool miljonit eri odavama hinnaga, kui teised pakkujad?* Seda küsimust ilmselt esitatud pole, sest pakkumiste esitamise ja lepingu allkirjastamise vaheline aeg on selleks liig lühike.

Ehk siis Agu Laius kas ei suutnud minu loos toodud jälgida (see on siis küll minu viga, et ma kirjutada ei oska) või valetas ta meelega, et lugeja eksiteele viia. Vot see viimane on demagoogia tippklass, sest mängitakse sellele, et ega tavalugeja, keda teema väga sügavalt ei eruta, ei viitsi tõtata algupärast teksti üle lugema ja seega on selliste demagoogiliste valetamiste eesmärk taustade kujundamine lugejas. Töötab hästi, seda kasutavad ka tänased ajakirjandusväljaanded tihedalt.

Tegelikult aga näeme, et mina oma loos pole kedagi välistanud. Tõin välja vaid ühe pakkuja kommentaari ja väljavõtte RHS-ist ning valla enda pakkumisdokumentatsioonist. Kus siin siis minu poolne demagoogia? Küll on see olemas Laiuse poolt.

Naljakas on lugeda ka Laiuse sellist ütlust: „*Nagu näha, on m2 hind enam-vähem sama, mis 2008. aastal - buumi tippaastal. Kui siis ehitati see hoone tühjale platsile ning oli vaja välja ehitada pikalt ka kogu taristu, siis nüüd on ju taristu olemas ning selle võrra ongi ehitusmaksumus kindlasti väiksem. Või on Sul ka teisi kahtlustusi. Kui on anna teada ja arutame ka nende üle*“

Siin võib olla ei olegi tegemist niivõrd teadliku demagoogiaga, vaid lihtsalt kogenematusega ja siis kellegi teise poolt öeldu kordamisega. Tegelikult 2008 enam ei olnud buumiaeg. Buum Eestis sai oma lõpu pronksiöoga, millele järgnes Venemaa poolt transiidi kinni keeramine ja järgnes kohe Rootsi pankade poolt kinnisvaraarendusse rahakraanide kinni keeramine. See juhtus kõik 2007. Inertsist läks elu veel edasi kui buumiaegne³, samas ehitushinnad kukkusid kui kuum nuga läbi või. See kõik oli jälgitav (kui Laius soovib, siis suudab seda ka täna jälgida) Rae valla hanketegevuses. Buumi tipp oli ehitushindades 2006-2007, siis kui tegime oma Õie ja Taaramäe lasteaedade hankeid (Õie 120-kohaline vist maksis ca 70 milli), 2008 olid hinnad nii alla kukkunud, et saime Peetri kompleksi, milles sees kool, staadion, spordihoone ja 120-kohaline lasteaed, kätte ca 100 milliga. Ei pea olema spetsialist,

³ Nt kohalike omavalitsuste jaoks oli 2008 aasta kõige suurem tulemiga üksikisiku tulumaksu osas jne

et mõista kardinaalset hindade kukkumist⁴. Seega on vale ka Laiuse väide, et 2008 oli tegemist buumiaegse ehitushinnaga. Täna, vastupidiselt 2008 aastaga, kõik sisendid kasvavad ja ehitushind on alates 2010 jõudsalt uut hoogu kogunud. Seega Agu Laius, on mul kindlasti kahtlusi selle sinu väite osas, aga sinuga, kui selle ala diletandiga ma neid kindlasti arutada ei soovi. Võta seda kirjatükki kui tasuta koolitust.

Veelkord julgen Agule soovitada, et kui aega napib ja sa pole kindel, et jõuad kogu temaatikaga tutvuda, siis võta aega ja tee endale asjad selgeks. Vähem tekib võimalusi kunagi hiljem häbi tundmiseks.

Ja veel üks asi.

Laius ütleb: „*Korruptsioonisüüdistusega on nii, et selle teadja ja avalikkuse ette tooja peaks vastava avalduse saatma õiguskaitseorganitele. Ilma selleta on see samuti pahatahtlik vaenu külvav tegevus.*“

Ei saa rohkem nõus olla. Samas on muidugi siingi selline lugu, et minu kirjutistes ei leia sa ühtegi korruptsioonisüüdistust, veel vähem sellist, mille kohta ma saaksin öelda, et olen selle teadja. Süüdistusi esitab prokurör. Mina näitasin oma lugudes (toetudes dokumentidele ja riiklikes registrites olemas olevale), et on teatud konflikti võimalused. Ühes (Lagedi) kaasuses on isegi võimalik, et on tegu korruptsioonivastase seaduse rikkumisega. Samas selgitab need asjad välja tõepoolest õiguskaitseorgan. Minu asi pole neile avaldusi teha, küll on aga selliste faktide kontrollimine vallavalitsuse kohustus. Muide Lagedi puhul ei ole võimalik isegi enam mingeid jälgi peita. Peetri puhul on see võimalus olemas.

Koalitsiooni komöödia lõppakordi lööb Kivit oma kommentaariga: „*Krister, mina nii väga ei noriks protseduuride kallal. Reeglid on Eestis nii üle bürokratiseeritud, et kui keegi soovib neid 100% täita, siis Peetri ei saa laiendatud kooli-laasteda ka kolme aasta pärast.*“

See on otsene üleskutse seadusi mitte täitma (eriti antud kaasuses, kui dokumentaalselt on tõestatud seaduste rikkumine) ja siia juurde ilmselt ei olegi vaja rohkem lisada. Tundub, et tänane Rae valla koalitsioon on selle seisukoha oma lipukirjaks võtnud.

Ilusat pühapäeva!

⁴ Muide siia juurde võib veel võrdluseks tuua, et meie au ja uhkus – vabadussammas, mille hange tehti buumi tipus, kuid, mis valmis samal ajal kui Peetri kool, hinnaks oli üle 100 milli, samas ehituslikult ilmselt kordasid mahutum kui Peetri kompleks